

De Eenrummerweg nummer 1 * en de familie Brouwer-Zeldenrust.

*Naar algemeen gebruik afgesproken om geen dubbele m bij plaatsgerelateerde namen te gebruiken

Om meer over het pand en de familie Brouwer en te weten te komen, heb ik contact gezocht met hun enige dochter Ina. Zij woont nu met haar man Arie van Essen aan de Wolddijk bij Bedum. Van hen kreeg ik veel fotomateriaal waar ik een keuze uit heb gemaakt voor dit artikel. Ina heeft zelf haar verhaal geschreven, dat hier volgt:

Vader Jan Brouwer kwam vanuit Langweer (Friesland) met zijn ouders, drie broers en een zus naar een boerderij tussen Onderdendam en Warffum. Moeder ging met haar ouders en broer in 1928 vanaf Wierumerschouw naar een boerderij in Onderdendam.

Onze ouders hebben elkaar leren kennen op het zangkoor in Onderdendam. Na afloop van de feestelijke jaarvergadering heeft Jan haar naar huis gebracht. Dat was het begin van een 5-jarige verkeringsstijd. Op 7 mei 1937 zijn ze getrouwd.

Hun eerste huwelijksjaren brachten ze door bij een veehandelaar in Buitenpost. Toen kwam er een verzoek via hun zwager Tonnis Roetcisoender uit Saaxumhuizen om bij een rijke herenboer te komen werken. Na enig overleg, wat betreft het loon met herenboer Bouwman, zijn onze ouders verhuisd naar 'Werklust'. Een boerderijtje tussen Eenrum en Saaksumhuizen. Eind 1941, inmiddels twee zonen rijker, liet boer Bouwman weten, dat "Werklust" werd afgebroken. *[Zie Boerderijen in het Halfambt no. 79, p. 286/7]*

Toen stond er in de krant een huis in Mensingeweer te koop. Vader ging kijken en het leek wel wat. Moeder kon niet mee want ze lag nog in het kraambed van de geboorte van Sytze. Ze hebben het gekocht en zodra moeder weer op de been was, is ze op de fiets naar het huis gaan kijken. Haar eerste indruk was, hier voel ik mij thuis. En dat is 60 jaar zo gebleven.

Vader kocht dus midden in de oorlog het huis en een racefiets. Hij leende wat geld van zijn oudere broer, die al in de handel zat en probeerde de boeren in de omgeving over te halen om hun stro, hooi, bietenloof en aardappelen aan hem te verkopen. Die producten verkocht hij dan weer met een kleine winst door aan voornamelijk veeboeren in Friesland.

Soms ook aan tussenhandelaren. Elke dinsdagochtend was hij dan op de strobeurs in Groningen te vinden. Hij regelde ook het vervoer. Kortom hij was, zoals dat zo mooi heette, handelaar in foerages.

Als een soort buffer voor slechte tijden had hij acht melkkoeien. Zomers in de wei in Eenrum en 's winters op stal thuis in Mensingeweer. Rijke en arme jaren wisselden elkaar af. Immers voor kleine zelfstandigen waren er nauwelijks sociale voorzieningen en kinderbijslag heeft hij nooit gehad! Ook werd soms verlies geleden op de ingekochte goederen. Wij konden de slechte jaren aflezen aan onze verjaardags- en sinterklaascadeaus.

Onze moeder was een rots in de branding voor vaders zaak. Ze verzorgde, naast het grootbrengen van vijf kinderen, de logistiek voor de vrachtwagens die dagelijks af- en aanreden. De chauffeurs meldden zich bij moeder die hen doorverwees naar de juiste adressen. Ze moest vader traceren als er problemen waren, wat soms niet meeviel in het "mobiele-telefoonloos-tijdperk". Vader ging dagelijks langs de weegbrug in Eenrum om de weegbriefjes op te halen.

Toen vader in 1959 een infectie in zijn bloed heeft gekregen werden de koeien verkocht. Vader heeft de infectie opgelopen door een ontstoken kies te laten trekken. Hij heeft twee maanden in het ziekenhuis gelegen en kreeg 400 antibiotica injecties. Doordat het geïnfecteerde bloed zolang door zijn hart had gepompt, bleek hij later een lekkende hartklep te hebben. Dat is hem uiteindelijk fataal geworden. Hij stierf op 26 april 1970, 58 jaar oud. Toen hij in 1959 in het ziekenhuis werd opgenomen is onze oudste broer Hielke vervroegd uit militaire dienst gekomen. Hij heeft de zaken waargenomen totdat vader weer goed was hersteld.

Familiefoto door fotograaf Steenmeijer uit Groningen 'geschoten' op 7 mei 1962. In het midden met vlinderstrikje Jelle, links van hem Jan Brouwer en rechts Sien (Klazina). Dan van links naar rechts Hielke, Anne Jan, Ina en Sytze. De corsages zijn vanwege hun 25-jarig huwelijk.

Jan Brouwer (1911-1970) en Klazina Zeldenrust (1914-2005). Hun kinderen: Hielke (1939-2009), Sytze (1941-2014), Anne Jan (1946-2019), Ina (1950) en Jelle (1955).

Ina's herinneringen aan Mensingeweer:

- Heerlijke druiven kopen bij overbuurman Matthijs in september ter gelegenheid van vaders verjaardag. Dan kwam de Friese familie en zongen we 's avonds liederen uit Johannes de Heer onder begeleiding van Anne Jan op het orgel. Het volume was dusdanig, dat de overburen buiten op het hek zaten mee te genieten

- Fietsenmaker Albert Zijlstra, die samen met zijn zus Aafke, schuin tegenover ons woonde. Ze waren allebei altijd in het zwart gekleed. Eenrumerweg 12
- Winkeltje van Geertje Ronda waar moeder o.a. haar fournituren voor haar vele naaiwerk kon kopen. Molenweg 4
- Bakker van Oosten. Feest wanneer de varkens werden opgehaald en met enige moeite in de vrachtwagen werden geladen. Lewestraat 1
- Spelen met vriendinnetjes, Jantje Mossel, Harmie Weessies en later Jantje Havinga.
- En, niet te vergeten, met een hele club kinderen 's avonds blikspuit spelen rondom de kerk.

Samengevat, een fijne jeugd gehad in ons gezin en in het dorp Mensingeweer.

Ina van Essen-Brouwer, Noordwolde

Vandaar ook **Jantje Mossel (ze heet nu Jos Goris)** gevraagd naar haar jeugdhervindingen aan haar overburen de familie Brouwer.

Jos woont in Winsum maar interesseert zich nog steeds voor Mensingeweer. Ze komt vaak naar de koffieochtend die 1 x per maand in het dorps huis plaatsvindt. Bovendien herinnert ze zich veel van het dorpsleven in haar jonge jaren, zeg maar jaren 50 en 60 vorige eeuw.

Jos en Ina zijn ongeveer evenoud en speelden vaak met elkaar. Ook blikspuit zoals Ina al eerder vertelde. Dat was toen ze beiden 5-12 jaar oud waren. Daarna gingen ze naar verschillende scholen en werd het contact langzaam minder.

Omdat er geen school meer in het dorp was, gingen de kinderen naar verschillende lagere scholen in de omgeving van Mensingeweer. Zoals Jos het uitdrukte "naar alle windrichtingen". Ze praat dan over de periode 1955-1965 ongeveer.

Kinderen van neutrale ouders gingen naar Eenrum, kinderen van ouders die gereformeerd artikel 31 waren, gingen naar Schouwerzijl, die van de synodalen naar Winsum en de katholieke kinderen naar Wehe-den Hoorn. Jos ging naar Eenrum op de lagere school. De lagere school in Mensingeweer was namelijk al in 1935 uit het dorp verdwenen.

Jos vertelt dat er in haar jeugdjaren weinig kinderen van haar leeftijd in Mensingeweer woonden. Jos woonde toen met haar ouders in de Jonker Lewestraat 10. Haar zus was tien jaar ouder, daar had ze als speelkameraad niet zo veel aan. Later verhuisde het gezin Mossel naar het huis van Zijlstra (broer en zus) aan de Eenrumerweg 12. Ze kwam toen vlakbij de familie Brouwer te wonen die op nummer 1 woonde.

Bij het huis van Jan Korringa, in de volksmond Jan Knor, riepen ze dan beiden *kukeleku* ... waarna deze oude baas dan al gauw vanachter Molenweg 2-4 tevoorschijn kwam en ook deze kreet slaakte, waarna de meiden lachend wegrenden.

Ook mocht Jos een keer met de familie Brouwer mee naar de kerk in Schouwerzijl. Dat was voor haar een hele belevenis want het fenomeen kerkgang was haar vreemd. Wat ze zich ervan herinnert, is dat ze 3 dubbeltjes in de hand gedrukt kreeg, die ze daar tijdens de dienst in de collectezakjes deed. Zakjes waaraan ook al 3 handvatten zaten. Voor Jos allemaal nieuw en ongewoon. Verder speelden ze wel met Nelleke Koster. Nelleke haar vader was onderwijzer aan de lagere school in Schouwerzijl en woonde ook in dat dorp.

Al pratend komen nog de volgende herinneringen bij Jos boven. Vader Jan Brouwer reed altijd grote auto's, zoals Vauxhall. Op Tweede Paasdag en Tweede Pinksterdag mocht Jos dan soms mee uit rijden. Wanneer ze vroeg "waar gaan de reis naar toe?", zei Brouwer vaak "dat weet ik niet, ik rij maar gewoon achter de auto aan die voor ons rijdt". Uiteindelijk

bleek de onbekende bestemming Bakkeveen te zijn. Ina mocht, toen ze bijna 18 jaar oud was, in de auto van haar vader een proefritje maken door de Molenweg.

Toen Jos in 1967 verkering kreeg met haar latere echtgenoot Jaap Goris, was Jan Brouwer daar erg content mee. Jaap kwam namelijk ook uit een gereformeerd artikel 31 gezin. Tot zover Jos (Jantje toen) haar herinneringen. Bedankt Jos!

Drie foto's uit een ver verleden waarop het pand staat afgebeeld.

Vlnr: Molen Mulder. Foto voor 1904 want het tolhuis is in dat jaar gesloopt. Het stond rechts waar nu de kademuur te zien is. Dan Eenrumerweg 1 met sierboog rond de entree. Het huis heeft blinden die van boven voor drievierde gesloten zijn en onder staat eenvierde open. Voorlangs een heg. Bij de Westerbrug met witte houten leuning staat links een lantaarnpaal (nog niet electrisch). Onder de brug een tjalk (?) met lange mast. Dan de havenpalen en daarachter bomen die voor café op de hoek staan en daar weer achter de molen Hollandsch Welvaart. Het meeste gespiegeld in het water van het loodiep.

Deel van een foto uit eind jaren 1920. D 50 was toen het postadres. Boven D 49 links, de bureen staat een x waarmee ene Tante Tiene aanduidt waar ze woont. D was in de gemeente

Leens de letter voor het dorp Mensingeweer. Na 1955 kwamen de straatnamen die we nu kennen. Het huis had blinden voor de ramen en de trap naar de voordeur heeft leuning aan beide zijden. De hoge paal zal voor elektriciteit zijn gebruikt. De Westerbrug heeft houten leuning en rechts spelen twee kinderen. Overal heggen en geboomte. De drie betonnen palen zijn van de haven.

Foto circa 1960 met de broertjes Zant. Met veranderingen, de blinden zijn verdwenen en vervangen door markiezen met gestreept linnen. De oudste jongen houdt een kip onder de arm. Ze woonden toen in het molenhuis waarvan je links een stuk muur en raam kunt zien.

Bij de bevrijding van Mensingeweer op 16 april 1945 speelt het huis van de familie Brouwer ook nog een rol. De Binnenlandse Strijdkrachten zaten in de kelder van hun huis. De Duitsers hadden dynamiet onder beide bruggen van het dorp geplaatst. De Canadesen kwamen vanaf Eenrum, maar ver voor hun aan fietste een Duitse soldaat naar de brug. Ter plekke zette hij het ontstekingsmechanisme in werking, sprong weer op zijn fietst. Al gauw daarna vloog de Westerbrug de lucht in. Zo liet deze Duitse soldaat ook de volgende brug, de Leytil, de lucht in vliegen en verdween op zijn fiets richting Winsum.

Dit verhaal vertelt Geert Spoelman in het boek *Bewoners van De Marne in de Tweede Wereldoorlog* uit 2004 (p. 108-110).

Volgens Spoelman had men deze man best kunnen neerschieten vanuit het huis van de familie Brouwer. Waarom dat niet is gebeurd zullen we wel nooit aan de weet komen. Het Nieuwsblad van het Noorden vermeldde in oktober 1950 nog: *Indien mogelijk zullen de bruggen te Mensingeweer worden herbouwd*. Enig ongerief zal er dus zeker geweest zijn. De Leytil was pas in 1955 weer goed hersteld. Helaas zag ik nooit foto's van die opgeblazen bruggen, die moeten toch gemaakt zijn zou je zeggen.

Precies in het midden de woning aan de Eenrumerweg nummer 1.

Anne Jan Brouwer was jarenlang organist in de kerk van Schouwerzijl. Een enthousiast begeleider van de kerkdiensten daar.
Hij speelde niet alleen orgel, hij was ook dirigent van het Spectrumkoor. Zijn partner was Klaas Iwema, neerlandicus.

Pa Jan Brouwer was ook een tijdlang voorzitter van de kerkeraad van de Gereformeerde kerk vrijgemaakt van Schouwerzijl (nu Nederlandse Gereformeerde Kerken NGK).

Foto's buitenom en twee van het interieur, van de stal en schuur. Foto's fam. Brouwer.

Jan Brouwer liet in de zestiger jaren door een huisarts uit Eenrum die ook tandarts was een ontstoken kies trekken. Het was in die tijd nog gebruikelijk dat een huisarts dat ook deed. Dat bezorgde Jan een ontsteking waar hij jaren mee heeft geworsteld en uiteindelijk op 58-jarige leeftijd aan is overleden in 1970. Sien heeft er daarna nog jarenlang gewoond. Ze woonde er met plezier en genoot van al het verkeer dat in die tijd over de provinciale weg door het dorp (N361) reed of afboog naar Eenrum. Ook in het loopdiep passeerden zo nu en dan vrachtboten of plezierjachten.

Ina herinnert zich de melkboot die met regelmaat voorbij kwam. Ook het spel blikspuit dat ze speelde met de kinderen in het dorp. Achter de dorpskerk werd dat gedaan en ieder verstopte zich dan in het dorp, tot ze ontdekt werden. De overburen, de familie Matthijs en hun kinderen, de fietsenmaker Albert Zijlstra en zijn zus Aafke, schipper Garmt Huizenga en zijn zoon Roelf. Ina ging evenals haar broers naar de christelijke lagere school in Schouwerzijl en later naar de Mulo in Winsum (nu AH-terrein).

Jan Brouwer op stoppeland, stro aan het keuren.

Handels- en Marktberichten

OVERZICHT STRO EN HOOL.
GRONINGEN. Er demonstreerde zich op de strobeurs Dinsdag een totale lusteloosheid. Friesland heeft op het moment maar heel weinig nodig, terwijl op de Rotterdamse beurs het Groningse en Drentse stro niet kan concurreren met Zeeland en Brabant. Naast een kleine

NvhN 1950.

Strobeurs Groningen
(detail art.)

Rechts een vrachtwagen met stropakjes.

Ina: "Gebr. Drijfhout reden vroeger voor mijn vader, later gingen ze vlas uit België vervoeren."

Overzicht van de koop en verkoop van het pand Eenrumerweg 1 vanaf 1868 tot heden.
Met dank aan de fam. Brouwer voor deze gegevens, die Anne Jan verzameld had.

Jaar	Notaris	Verkoper en beroep	Koper	Onr. goed	Oppervlakte	Kadaster	Prijs gld
1868	Du Peijrou v. Breugel Winsum Aw ook J.D. Riekels klerk, J. Henckel Obergum	Ege Simons Mulder, olieslager	Otto Jans Lammerts, koopman Marg. Jans Lammerts, zonder beroep	volle eigendom	9 r, 90 e r=roeden e=ellen	E 94 en 95	600
1894	Hesselink Eenrum aw ook J.W. Wierenga Mr en E. Pell klerk Eenrum	Margaretha Lammerts, zonder beroep	Klaas Hopma, zonder beroep op De Meeren (verdronk jan 1899)	behuizing schuur erf laan	9 are, 90 ca	E95 en 835	4500
1901	De Ranitz Czn Winsum aw ook S. Schuit Winsum en Klaas Borgman Jz Winsum	Egbert Huizinga en Henderika Hopma (zus van Klaas)	Enje Knol, zonder beroep †28.09.1910	behuizing schuur erf laan	idem	idem	3000
1917	Van Heerde Eenrum aw ook M. Wiersum Zaadhr Gron. en H. Mulder klerk Eenrum	Trienje Knol, zonder beroep (niet Enje)	Gerhardus Kadijk, lb Gr. Maarslag	behuizing met schuur	7 are, 80 ca *1	E 1069	3500
1928	Agas Leens aw ook S.J. Egedij en S.A.v.d. Mark	Gerhardus Kadijk, lb te Gr. Maarslag	Jan Popke Aldershoff, arbeider, gehuwd met Janneke Nieborg	behuizing met schuur	idem	idem	3700
1941	Coolman Eenrum aw ook E. Wiersum klerk en Bernard Kruizenga klerk	Jan Popke Aldershoff, koemelker en Janneke Nieborg	Jan Brouwer, ldarbeider en veeh, te Eenrum en Klaziena Zeldenrust	behuizing met schuur	6 are, 40 ca muv *2	idem	4800
2003	2x verkoop. 2 ^e via Greven Leens	1 naar kinderen Brouwer 39.525	2 naar M. Bijsterveld 125.000	vrijst.woning en schuur	6 are, 52 ca	I 53	

aw betekent aanwezig

*1: Het perceel is nu kleiner. Waarschijnlijk is er een huisje gebouwd (nu Molenweg 1) waar Trientje is gaan wonen. Bepalingen in de akte a-c: a) afwateringsrecht, b) vrije recht van uitzicht over de westzijde van het resterende eigendom van verkoopster en c) recht om schuurtje te bouwen enz. (zie foto)

*2: westelijk gedeelte tuingrond, groot 1 are 40 ca dat werd overgedragen aan de provincie Groningen 21.12.1939. Ook wordt verwezen naar akte 29.12.1913 van een overeenkomst tussen Trienje Knol, verkoopster, en Hilje Hekma, koopster (zie *1)

Na 2003 wonen er van 2005 tot 2022:

Willem Meek (Groninger en interieurarchitect) en Pier Tjepkema (Fries en psycholoog). Ze begonnen er in 2005 ook een winkel *Laif & Nuver* in woonaccessoires en lifestyleartikelen. Ook kon je in het weekend terecht op het terras aan het water van het Mensingeweersterlooppdiep.

	
Gemeentecode LEE02 Sectie I Perceel 53 Grootte 652 m² Laatste wijziging 5-5-2023 Kadastrale gemeente Leens Straatnaam Eenrummerweg Huisnummer 1 Postcode 9961 PC Woonplaats Mensingeweer	Foto van Facebook Laif & Nuver 2013 Jasper en Sherida

Hoi, even een kort voorstelrondje van Eenrummerweg 1. Wij zijn Jasper en Sherida en wonen sinds half april met drie zwarte katten in Mensingeweer.

De eerste vraag die we altijd horen is hoe we hier terecht zijn gekomen. Nou, dat zit dus zo: Jasper komt oorspronkelijk uit het dorp Leersum, gelegen op de Utrechtse Heuvelrug, en Sherida is opgegroeid in en rondom Haarlem. Onze verschillende achtergronden zorgden voor een behoorlijke uitdaging bij het kiezen van de ideale woonplek: de een verlangde naar het dorpsleven, terwijl de ander juist naar de drukte van de stad wilde terugkeren. Na veel overleg en zoeken zijn we uiteindelijk tot de conclusie gekomen dat Mensingeweer de perfecte plek voor ons is. Het biedt de rust en de schoonheid van het platteland, terwijl het toch dicht genoeg bij de stad en de zee ligt om te voldoen aan Sherida's behoeftes. Het beste van beide werelden dus.

Als softwareontwikkelaars in de ICT hebben we het geluk dat we veel vanuit huis kunnen werken. Deze mogelijkheid heeft ons de vrijheid gegeven om weg te gaan uit de drukte van de Randstad en op zoek te gaan naar een plek waar we rust kunnen combineren met een mooie tuin, in de buurt van zowel de stad als de kust.

We voelen ons al helemaal thuis in Mensingeweer. Elke dag genieten we van de vogels die onze tuin bezoeken. Het is geweldig om de natuur zo dichtbij te hebben en er elke dag van te kunnen genieten. Ons volgende project is het groen maken van onze tuin. We zijn erg enthousiast om te experimenteren met verschillende planten en onze eigen groene oase te creëren. Tips en adviezen zijn dan ook altijd welkom.

Nu de eerste maand voorbij is zijn we allebei volledig overtuigd dat deze verhuizing 1 van de beste beslissingen van ons leven is geweest. We voelen ons helemaal thuis hier en zijn blij met het warme welkom!